

ВІДГУК
офіційного опонента
на дисертаційну роботу Шереметьєвої Світлани Геннадіївни
«Підготовка майбутніх учителів технологій до педагогічної діяльності у
позашкільних навчальних закладах», представлену
на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання технологій

Процес реформування освіти, зокрема позашкільної, що триває в Україні, обумовлює пошук нових ідей функціонування позашкільних навчальних закладів, запровадження нових педагогічних технологій щодо творчого розвитку дітей і молоді. Повне розкриття творчого й інтелектуального потенціалу особистості залежить від характеру і спрямованості освітньої діяльності, професійної підготовки майбутніх педагогів позашкільної освіти.

Варто зауважити, що проблема вдосконалення системи професійної підготовки майбутніх учителів технологій тривалий час перебуває у полі зору вітчизняних дослідників.

Питання виховання підростаючого покоління в системі позашкільної освіти досліджували видатні вчені і педагоги П.П.Блонський, А.С.Макаренко, В.О.Сухомлинський, К.Д.Ушинський, С.Т.Шацький та ін.

Незважаючи на велику кількість досліджень у галузі професійної підготовки вчителів технологій, все ж окремі проблеми залишилися поза увагою науковців і, передусім, у сфері підготовки майбутніх вчителів технологій до педагогічної діяльності у позашкільних навчальних закладах.

Саме цим визначається актуальність і соціальна значущість проблеми.

Отже, дисертаційне дослідження Шереметьєвої Світлани Геннадіївни присвячене актуальній темі «Підготовка майбутніх учителів технологій до педагогічної діяльності у позашкільних навчальних закладах».

Дисертанткою визначена мета дослідження, яка полягає у тому, щоб теоретично обґрунтувати, розробити та експериментально перевірити структуру і зміст підготовки майбутніх учителів технологій до педагогічної діяльності у

позашкільних навчальних закладах. Відповідно до даної мети чітко визначено завдання, об'єкт та предмет дослідження.

Вивчаючи проблему підготовки майбутніх учителів технологій до педагогічної діяльності, С.Г.Шереметьєва відзначає, що розробка даного питання є недостатньою. У процесі теоретичного аналізу дисертантка доводить, що виходячи з існуючих освітньо-кваліфікаційних рівнів вищої освіти підготовку вчителів для позашкільних навчальних закладів слід проводити на рівні магістра.

На основі зведених автором воєдино матеріалів наукових публікацій виокреслюється проблема змісту підготовки учителів технологій у вищій школі.

У дисертації С.Г.Шереметьєва доводить, що сьогодні зважаючи на зміни пріоритетів в освіті, у процесі підготовки вчителя технологій, магістра до педагогічної діяльності акценти необхідно ставити не на здобуття декларативних знань, а на практичну підготовку, розвиток системного мислення, здобуття технологічних знань.

Авторкою наукового дослідження уточнено визначення професійної підготовки, що означає здобуття кваліфікації за відповідним напрямом підготовки або спеціальністю. Відповідно до цього особлива увага приділяється опануванню студентами питань теорії і практики позашкільної освіти, організації і здійсненню навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах, поглибленню їх загальноосвітньої, фундаментальної і фахової підготовки.

Заслуговує на увагу оригінальна частина дисертації, викладена у другому розділі «Удосконалення структури та змісту, форм і методів підготовки майбутніх учителів технологій до педагогічної діяльності у позашкільних навчальних закладах».

С.Г.Шереметьєва визначає, що ключовою у підготовці майбутніх учителів технологій для системи позашкільної освіти є підготовка, яка здійснюється на першому (бакалаврському) і другому (магістерському) рівнях вищої освіти за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальністю 014 Середня освіта. Трудове навчання і технології, спеціалізацією «позашкільна освіта». З такою структурою можна цілком погодитися.

Водночас, встановлює, що найбільш ефективною є організаційна структура підготовки майбутніх педагогів позашкільної освіти, яка включає три рівні:

1. Інформаційний рівень, який реалізується протягом 1–4 семестрів на першому і другому курсах бакалаврського рівня і забезпечує ознайомлення майбутніх педагогів позашкільної освіти з основами майбутньої професійної діяльності, навчальним матеріалом із загальноосвітніх дисциплін, формування у них початкових умінь і навичок.

2. Практичний рівень, який реалізується протягом 5–8 семестрів третього і четвертого курсів і забезпечує конкретизацію навчального матеріалу за спеціалізацією «позашкільна освіта», поглиблення майбутніми педагогами позашкільної освіти знань, вмінь та навичок професійної діяльності.

3. Фаховий рівень, який реалізується протягом 9–12 семестрів на магістерському рівні вищої освіти і забезпечує профілізацію, подальше поглиблення навчального матеріалу, оволодіння системними знаннями, вміннями та навичками за спеціалізацією «позашкільна освіта».

С.Г.Шереметьєва доводить, що зміст підготовки вчителів технологій є ключовим і має бути спрямований на досягнення основної мети. При цьому автор акцентує увагу, що він складається з чотирьох взаємозв'язаних структурних компонентів, а саме: освітній, діяльний, творчий та мотиваційний.

Серед методів навчання рекомендує застосовувати наступні: методи усного викладання знань вчителем і активізація пізнавальної діяльності учнів (лекція, ілюстрації, демонстрації), методи закріплення матеріалу, що вивчається (бесіда, робота над підручниками), методи самостійної роботи учнів по осмисленню та засвоєнню нового матеріалу (робота над підручником, лабораторні роботи), методи учбової роботи по застосуванню знань на практиці і виробленню умінь та навичок (письмові і практичні вправи, лабораторні заняття), методи перевірки і оцінки знань, умінь і навичок студентів (спостереження, усне опитування індивідуальне і фронтальне, виставлення поточного балу, модульний контроль). З такими твердженнями цілком можна погодитися.

У дисертації детально викладено експериментальну перевірку рівня підготовки майбутніх учителів технологій до педагогічної діяльності у позашкільних навчальних закладах.

Ефективність підготовки студентів за запропонованою методикою у порівнянні з традиційною зросла, що доводить доцільність її запровадження в навчальний процес вищої педагогічної школи.

Отже, представлені С.Г.Шереметьєвою зміст, форми та методи підготовки майбутніх учителів технологій до педагогічної діяльності у позашкільних навчальних закладах є науково обґрунтованими, що заслуговують схвалення.

Наукова новизна дисертаційного дослідження і практичне отримання результатів мають вагомe значення для педагогічної науки і практики, зокрема навчання. Результати дисертаційного дослідження відображені у 7 одноосібних наукових працях, а саме: 5 статтях у наукових фахових виданнях, затверджених МОН України, 1 – у зарубіжному фаховому виданні, 1 – інших наукових та навчально-методичних виданнях.

Оцінюючи загалом позитивно кандидатську дисертацію С.Г.Шереметьєвої, не можемо разом з тим не відзначити, що вона не позбавлена окремих дискусійних питань та деяких неточностей з числа яких зазначимо наступні:

1. Автор детально представляє історико-педагогічні аспекти підготовки майбутніх педагогів до роботи у позашкільних навчальних закладах на прикладі Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова починаючи з 20-х рр. XX ст. (параграф 1.1). Водночас таблиця історичної періодизації починається з 1976 р.

2. У дисертації акцентується увага на підготовці майбутніх учителів технологій для системи позашкільної освіти на другому (магістерському) рівні вищої освіти за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальністю 014 «Середня освіта. Трудове навчання і технології». Доцільно було б більше уваги приділити підготовці майбутніх учителів технологій для системи позашкільної освіти на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти.

3. Параграф 3.2 дещо переобтяжено таблицями, частину з яких доцільно було б винести у додатки.

Проте висловлені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку та не знижують цінності наукового дослідження. Враховуючи актуальність обраної теми, новизну, логічність викладу теоретичних положень та практичну значущість результатів дослідження, вважаємо, що дисертаційна робота Шереметьєвої Світлани Геннадіївни «Підготовка майбутніх учителів технологій до педагогічної діяльності у позашкільних навчальних закладах» є завершеною працею, що відповідає вимогам п. 9, 11 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 щодо дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання технологій.

ОФІЦІЙНИЙ ОПОНЕНТ

Доцент кафедри технологічної освіти
та охорони праці Тернопільського
національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка,
кандидат педагогічних наук, доцент

С. П. Павх

Підпис офіційного опонента к.пед.н., доцента Павх С.П. підтверджую:

Ректор Тернопільського
національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка,
доктор педагогічних наук, професор

В.П. Кравець

